

IGAZSÁGÜGYI MINISZTERIUM
EMBERI JOGI MUNKACSOPORT TITKÁRSÁGA

**VÉLEMÉNYNYILVÁNÍTÁS SZABADSÁGÁÉRT FELELŐS TEMATIKUS
MUNKACSOPORT**

IKTATÓSZÁM: VII/41/2/2016.

EMLÉKEZTETŐ
2016. MÁJUS 17. 14:00

Helyszín: 1055 Budapest Kossuth tér 2-4.

Időpont: 2016. május 17. 14:00

Tárgy: Véleménynyilvánítás Szabadságáért Felelős Tematikus Munkacsoport Ülése

Jelen vannak: a mellékelt jelenléti ív szerint

Dr. Berke Barna EU-s és nemzetközi igazságügyi együttműködésért felelős államtitkár köszöntötte a jelenlévőket. Jelezte, hogy – tekintettel két aktualitásra – szeretné kiegészíteni a napirendet. Május 4-én Genfben az ENSZ keretében megtörtént Magyarország emberi jogi helyzetének periodikus felülvizsgálata. Javasolta, hogy a munkacsoport tagjai kapjanak tájékoztatást erről az eseményről általánosan, illetve a véleménynyilvánítás szabadságát érintő kérdésekre vonatkozóan. Második kiegészítése az online gyűlölet beszéd témakörében június 6-án tartandó nemzetközi konferencia.

A munkacsoport tagjai egyhangúan elfogadták a napirend kiegészítését.

- 1. napirendi pont: A véleménynyilvánítás szabadsága és korlátai az online térben – felelősség az internetes kommentekért az Emberi Jogok Európai Bírósága jelenleg kialakuló joggyakorlatának tükrében***

Dr. Berke Barna felkérte **Dr. Roden Gábort**, hogy az első napirendi pont kapcsán ismertesse a strasbourgi joggyakorlat aktuális fejleményeit.

Dr. Roden Gábor köszöntötte a munkacsoport tagokat, elmondta, hogy a Strasbourgi Emberi Jogok Európai Bírósága a közelmúltban két ítéletben foglalkozott az online kommentekért való felelősség kérdésével. A Bíróság 2015. június 16-án hozta meg a Delfi AS kontra Észtország ítéletet. A Magyar Tartalomszolgáltatók Egyesülete és Index.hu Zrt. kontra Magyarország ügyben 2016. február 2-án hirdetett ítéletet. Mindkét ítélet angol fordítása, illetve az Index-ítélet magyar fordítása és rövid összefoglalása a meghívóval együtt megküldésre került a Munkacsoport tagjainak.

Dr. Roden Gábor ismertette, a *Delfi ítélet* tényállását:

A Delfi az egyik legnagyobb internetes portál tulajdonosa Észtországban. A weboldalon a megjelentett cikkekhez az olvasók névtelenül és előzetes regisztráció nélkül hozzászólhattak. A hozzászólásokat a Delfi nem tudta moderálni, viszont azokat egy szűrőrendszer segítségével előzetesen, illetve olvasói bejelentések alapján utólagosan képes volt eltávolítani. Egy komp társaságról szóló cikk alatt a komp társaság tulajdonosát érintően számos támadó nyelvezetű, fenyegető hozzászólás érkezett és jelent meg. A hozzászólásokat 6 hét elteltével, a társaság kérésére eltávolította a tartalomszolgáltató. Tulajdonosa becsületsértés miatt eljárást kezdeményezett a kérelmezővel (Delfi) szemben, amelynek eredményeképpen 320 EUR megfizetésére kötelezték. Az Emberi Jogok Európai Bírósága 2013 októberében hirdette ki az első fokú ítéletét, melyben egyhangúan megállapította, hogy nem történt egyezményesértés. Az ügy ezt követően nagykamara elé került, és megállapította, hogy nem sérült a véleménynyilvánítás szabadsága. **Dr. Roden Gábor** hangsúlyozta, hogy az ítélet azért is jelentős, mert a Bíróság először foglalkozott a médiatartalom-szolgáltatók hozzászólásokért való felelősségének kérdésével. A bíróság leszögezte, hogy megállapításait egy kereskedelmi alapon működő internetes hírportál, valamint gyűlöletkeltésre is alkalmas, egyértelműen a mások jogait sértő kommentek vonatkozásában teszi, az ügy azonban egyéb természetű fórumokat, illetve tartalmakat nem érint, valamint elemezte, hogy fennállt-e az alapjog korlátozásának jogszabályi meghatározottsága (melyre egy igenlő választ adott), valamint a szükségessége és arányossága. A szükségességgel kapcsolatosan megállapította, hogy az interneten megjelenő cikk közérdeket érintett és a kérelmezőnek számolnia kellett volna az esetleges negatív hangvételű visszajelzésekkel és ennek megfelelően bizonyos szintű elővigyázatosságot kellett volna tanúsítania annak érdekében, hogy mások jó hírneve ne sérülhessen. Az alkalmazott szűrőrendszer, valamint a kommentek esetleges utólagos eltávolítása ilyen tekintetben nem nyújtott megfelelő védelmet. A különböző cikkek megjelentetése és az olvasók hozzászólásainak nyilvánossá tétele kifejezetten a kérelmező tevékenységi körébe tartozott. A kérelmező üzletszerűen végezte, a hirdetésekbe bevételre tett szert, melynek mértéke függött az olvasói kommentek és a cikkek számától. A Bíróság megállapította, hogy a kérelmező (Delfi) megfelelő kontrollt gyakorolhatott az olvasók hozzászólásai felett, és adott volt a lehetősége arra, hogy egy bizonyos cikkhez fűzött hozzászólások természetére előre számítson és a megfelelő technikai intézkedéseket megtehesse annak érdekében, hogy a jogsértő kommentek ne kerülhessenek nyilvánosságra. **Dr. Roden Gábor** elmondta, hogy a Bíróság kiemelte, hogy a hozzászólások közvetlen, tényleges szerzőivel szemben nem volt reális lehetőség eljárást indítani, mivel azonosításuk nehézkes lett volna, illetve nem feltétlenül nyújtott volna megfelelő védelmet a magánélethez fűződő jogában sértett személy részére. A Bíróság fontosnak tartotta, hogy a Delfi döntése volt, hogy a hozzászólások írását nem regisztrált felhasználók részére is lehetővé tegye és ezáltal vélelmezhető volt, hogy bizonyos mértékű felelősség is együtt jár ezzel a gyakorlattal. A Bíróság megállapította, hogy a fentiek alapján illetve a kiszabott bírság (320 EUR) csekély összegére való tekintettel ez a korlátozás arányos.

Dr. Roden Gábor ismertette az Index ítélet tényállását:

A Magyar Tartalom Szolgáltatók Egyesületének weboldalán, illetve ezt átvéve az index.hu-hoz tartozó Tékozló Homár blogon megjelentek cikkek, melyek szerint ingatlanos oldalak ingyenesnek feltüntetett szolgáltatásaira regisztrálóknak később fizetési felszólítás küldtek. A Bíróság elemezte, hogy van-e jogszabályi megalapozottsága a korlátozásnak, szükséges-e és arányos-e.

A Bíróság szempontjai a következőképpen alakultak:

Figyelmet szentelt a kommentek környezetének, a kérelmező társaság (Index, MTE) által a gyalázkodó kommentek megelőzése vagy eltávolítása érdekében végzett intézkedéseknek, a kommentek tényleges szerzőinek jogi felelőssége, a közvetítő szolgáltató jogi felelősségének alternatívájaként, továbbá figyelembe vette a hazai bírósági eljárások következményeit a kérelmező társaságra nézve. A Bíróság kiemelte, hogy közérdek fűződött a témához kapcsolódó nyilvános vitához. Megjegyezte, hogy a szóban forgó ingatlanos gyakorlatok ellen számos panasz érkezett a fogyasztóvédelemhez, így a cikket nem lehet ténybeli alapot nélkülözőnek tekinteni, illetve nem tekintette a Bíróság gyalázkodó hozzászólásokat indítónak sem.

Dr. Roden Gábor hangsúlyozta, hogy fontos különbség a Delfi ítélethez képest, hogy a hozzászólások nem voltak rágalmozó tényállítások, hanem értékítéleteket, véleményeket fogalmaztak meg, amelyeket részben befolyásolt a kifogásolt üzleti gyakorlattól való érintettségből fakadó személyes frusztráció. A Bíróság felhívta a figyelmet arra, hogy alacsony színvonalú volt a hozzászólások stílusa, amelyek gyakoriak az internetes társalgásban. Észrevételezte a Bíróság hogy az MTE és az Index is „értesítési-eltávolítási” (notice-and-take-down) rendszert működtetett, ahol bárki jelezhetette a sértő hozzászólásokat és azokat a moderátorok saját hatáskörben eltávolították.

A sértett ingatlanos társaság nem kérte a gyalázkodó hozzászólások eltávolítását (azonban az MTE és az Index is a tudomásszerzést követően azonnal eltávolította saját kezdeményezésre). A Bíróság kiemelte, hogy különbség van egy gazdasági társaság kereskedelmi jó hírnévhez fűződő érdeke, valamint egy egyén – társadalmi státuszt érintő – jó hírneve között. Egyén esetében a gyalázkodó hozzászólás kihatással lehet az egyén méltóságára; viszont egy gazdasági társaság kereskedelmi jó hírnévhez fűződő joggal kapcsolatban ez az erkölcsi dimenzió nem merül fel. Az internetes oldalak felelőssége harmadik személyek hozzászólásaiért dermesztő hatást (chilling effect) fejthet ki a véleménynyilvánítás szabadságára.

A Bíróság ítéletében úgy találta, hogy az értesítési-eltávolítási rendszer, amelyet az Index és az MTE alkalmazott – amennyiben azt gyors reagálást lehetővé tévő hatékony eljárások kísérik –, megfelelő egyensúlyt teremt az véleménynyilvánítás szabadsága és személyiségi jogok védelme között. Más a helyzet azonban, amennyiben a hozzászólás a gyűlöletbeszéd formáját ölti, és egyének fizikai épségére, mások jogaira és érdekeire, valamint a társadalom egészére nézve közvetlen fenyegetést jelent. Ilyen esetben a médiatartalom szolgáltatót felelősség terheli, amennyiben nem távolítja el a nyilvánvalóan jogsértő hozzászólást, a sértett vagy harmadik fél értesítése nélkül is.

A két ítélet közötti különbség:

Delfi	Index
gyűlöletbeszéd	nem gyűlöletbeszéd, nem rágalmoz, testi integritást nem fenyeget
érintett kérésére 6 héttel későbbi eltávolítás	érintett kérése nélkül, tudomásszerzés után azonnali eltávolítás
profitorientált	MTE non-profit

Dr. Roden Gábor összefoglalta, hogy a strasbourgi Bíróság joggyakorlata még nem szilárdult meg teljesen, de ebből a két ítéletből kitűnik, hogy a médiatartalom szolgáltatóknak az online kommentekért való felelősségét a Bíróság eseti alapon arányossági szempont alapján bírálja el.

Dr. Berke Barna államtitkár úr megköszönte az összefoglalót, majd megkérdezte, hogy van-e valakinek hozzászólása ezzel kapcsolatosan. Hozzáfűzte, hogy nem egyszerű az esetről-estetre építkező strasbourgi joggyakorlat elemzése, főleg ha több ítéletet valamilyen konzisztencia szerint próbálunk elemezni. Az esetjog fejlődésnek vagy joggyakorlatnak időnként vannak inkonzisztens fejlődései, mindenesetre a módszertan, amit a Bíróság vizsgál, és ahogyan vizsgálja, valamint a releváns szempontok kitapinthatóak ezekből az ügyekből is.

Mikesy György a Fáy Károly Hallássérült és Foglyatékos Személyek Egyesületének elnöke elmondta, hogy érdeklődve hallgatta a beszámolót, érdekesnek tartja a mérlegelési helyzetet. Ha már releváns, akkor áttérünk egy másik területre a médiatartalomtól az utcai megnyilvánulásig (mint pl. a Budapest Pride esetében), amely az adott csoportra nézve gyalázkodást és gyűlöletbeszédet is jelenti. A bírósági ítéletet megismerve, véleménye szerint ezen a jogi filozófián át lehetne érvényesíteni a korlátozást.

Dr. Berke Barna államtitkár úr elmondta, hogy abban az esetben is, ha egy új jogalkotásban kell gondolkodni, és abban az esetben is, ha egy konkrét tényállásban, konkrét ügyben, az alapvető jogok korlátozásának a vizsgálata egy kialakult általános módszertan szerint működik. A módszertan megvan, de ez csak egy keret, egy vizsgálati szempontrendszer. Ez a strasbourgi Bíróság által bevett, követett vizsgálati szempontrendszer. Ezt kell értékelni a konkrét ügyek kapcsán.

Szalai Kálmán a Tett és Védelem Alapítvány képviselőjében elmondta, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága egy nagyon fontos alapjog. Bizonyos területen gátat kell szabni azoknak a véleményeknek, amelyek túlzott mértékben olyan felfokozott indulati állapotba hozhatnak egyes csoportokat, amelyek a későbbiekben újabb jogszabályokban vagy törvényekben védett jogokat sértenek. (pl. holokauszt tagadásnak a bűncselekményi tényállása). Itt a magyar jogalkotó és a jogszabályt alkalmazó azonosan látja a helyzetet. Magyarországon kell, hogy legyen létjogosultsága ennek, a véleményalkotásnak kell egy keretet szabni, amelyen túl már más csoportok érzékenységét sérti, illetve más bűncselekményt valósíthat meg.

Dr. Berke Barna államtitkár úr a következő kiegészítést tette: A véleménynyilvánítás szabadsága egyfelől nem abszolút és nem korlátozhatatlan jog. A korlátozások számosak lehetnek az egyén méltóságától, az egyént vagy a csoportot érintő reális, veszélyhelyzeti, vagy gyűlöletkeltésre való alkalmasságig. A magyar jog jelenlegi állapota a véleménynyilvánítás szabadságával szemben védett érdekek sorában több helyes korlátozást tesz az írott jogban és a joggyakorlatban is.

Ha a holokausztagadást a véleménynyilvánítás szabadsága felől nézzük, akkor az ilyen tartalmú közlést a jogalkotó meg a joggyakorlat a véleménynyilvánítás korlátozásaként állítja, nemcsak véleményként, hanem ténybeli közlés szempontjából is.

Mikesy György megjegyezte, hogy kapott egy linket Bayer Zsolttól „Tűrhetetlen” címmel. Hóman Bálinttal kapcsolatban, Prohászka Ottokárral kapcsolatban voltak cikkek, amelyek esetében túlzásnak látta a korlátozást. Mert egy embert egy oldalról megközelítve nem lehet elítélni. Véleménye szerint az adott csoportnak adassék meg, hogy véleményt nyilvánítson.

Szalai Kálmán elmondta, a „Tűrhetetlen” című szöveg sok állításával nem ért egyet, de álláspontjuk alapján ez a véleményalkotás belefér a véleménynyilvánítás körébe, nem sért jogszabályt azzal, hogy más véleményt fogalmaz meg.

Ékes Ilona, az Európai Regionális Szervezet elnöke elmondta, hogy a közelmúlt tapasztalatai kapcsán szeretné kérni, hogy a bíróságok nagyobb érzékenységgel fogalalkozzanak a vallási szimbólumok elleni támadásokkal, hogy ne lehessen ezt interneten, folyóiratok címlapján megtenni vagy legalább legyen következménye.

Dr. Berke Barna reagálva Ékes Ilona felszólalására elmondta, hogy a végső kérdés itt is az, hogy nem lehet bármire és bárhogyan véleményt nyilvánítani. További felszólalások hiányában az 1. napirendi pontot lezárta.

2. napirendi pont: Megfélemlítés az interneten

Dr. Berke Barna elmondta, hogy ezt a napirendi pontot Huber Károly a Felelős Társadalomért Közhasznú Alapítvány igazgatója kezdeményezte, de mivel a kezdeményező nem volt jelen, javasolta, hogy egy következő alkalommal kerüljön megbeszélésre. Megkérdezte a munkacsoporttagokat, hogy van-e ezzel a napirendi ponttal kapcsolatban valakinek hozzászólása.

Mikesy György elmondta, hogy a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóságnak március vagy április végén volt egy gyermekbarát kerekasztal konferenciája, ahol sok olyan előadás volt, amely arról szólt, hogyan kell kiküszöbölni az internetes megfélemlítéseket a gyermekek számára. Javasolta, hogy szükség van kormányzati szinten valamilyen jogi eszközre, hogy jobban tudatosuljon ez a probléma. A szülők, a tanárok és a gyerekek számára hozzáférhetővé kellene tenni a szűrőrendszert. Korábban már elhangzott olyan is, hogy a tantervbe kellene beépíteni.

Dr. Berke Barna államtitkár úr azt javasolta, hogy ezt a napirendi pontot vegyük fel egy következő ülésre. Előkészítésként egyrészt be kellene kérni konferencia anyagokat a téma kezdeményezőjétől, másrészt pedig az Igazságügyi Minisztériumon belül és az NMHH-val együttműködve egy háttéranyagot kell készíteni és kiküldeni a munkacsoporttagoknak a következő ülés előtt.

Dr. Kádár Dóra a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóságtól elmondta, hogy 2013-ban a Hatóság egy gyerekjogi projekt keretében kiadott egy tanulmányfüzetet Kulcs a net világához címmel. Már megjelent a második rész is. A Hatóság iskolákban oktatásokat tartott a gyerekeknek, valamint a tavalyi év folyamán volt egy előadás, ahol a tanároknak tartottak adatvédelmi felvilágosítást. Hangsúlyozta, hogy a Hatóság adatvédelem szempontjából szíven viseli a gyerekek sorsát.

Dr. Berke Barna véleménye szerint ez nagyon fontos ága és kapcsolódása a véleménynyilvánítás szabadságának. Ha ez iránt van érdeklődése a munkacsoport tagoknak, akkor célszerű lehet az adatvédelem és a véleménynyilvánítás összefüggését egy összegző kiselőadásban bemutatni.

Mikesy György örült ennek az információnak. Véleménye szerint jogi eszköz kell, ami felelősen mindenkire hat. Természetesen ez nem zárja ki a tudatosítást.

Dr. Berke Barna megkérdezte, hogy van-e más hozzászólás a 2. napirendi ponthoz, majd lezárta.

3. napirendi pont: Fogyatékkal élő személyek véleménynyilvánításának pozitív diszkriminációja – milyen eszközzel?

Dr. Berke Barna megadta a szót a napirendi pont kezdeményezőjének, Mikesy György úrnak.

Mikesy György jelezte, hogy amikor kérte a napirendi pont felvételét, azt hitte kap valamilyen előzetes anyagot, hogy milyen jogi lehetőségei vannak a pozitív diszkriminációnak. Idén május 1-én hatályba lépett a rehabilitációs járadékokról szóló rendelet, amely jogszabály komplex minősítéssel kapcsolatban is megjelent. Sajnos ezt megelőző időben nem kérdezték meg a fogyatékos embereket, hogy mi a véleményük, akár szervezet formájában is. Ez az előnyben való részesítés megilleti a fogyatékos személyeket, mivel érdekvédelmi képességük alacsony szintje miatt nem tudnak élni a véleményszabadság jogával. Ezt meg kell szervezni akár médiában, akár fórumok keretében. Meg kell szólítani őket, hogy érezzék, ők is a közösség tagjai. Ugyanezt gondolta az előző témával kapcsolatban is, hogy valamilyen jogi eszközzel, etikus módon kellene megszólítani őket, hogy szóljanak hozzá.

Dr. Berke Barna Mikesy György hozzászólására reagálva elmondta, hogy az ülés előkészítése során gondolkodtak, hogy ennél a felvetésnél miről is lehet szó. Arra jutottak, hogy elsősorban itt nem jogszabály alkotási feladatok adódnak (kivéve azt az eljárást, hogy

konzultációkat kell folytatni a megfelelő fogyatékos szervezetekkel a jogalkotási folyamatban). Úgy érzékelték, hogy arra kellene hangsúlyt fektetni, hogy ezek a szervezetek konkrétan fogalmazzák meg, miben, milyen segítséget szeretnének kapni annak érdekében, hogy az önkifejezési lehetőségeik jobbak legyenek, megteremtődjenek (itt különböző támogatásra, fórumokra, technikai eszközökre lehet gondolni). Azt javasolta, hogy fogalmazzák meg, írják le és továbbítsák a Munkacsoport Titkárságának, és akkor a kormányzaton belül más intézményeket bevonva megpróbálják ügymenetbe tenni.

Mikesy György megjegyezte, hogy ő is úgy látja, hogy a kormányzaton belüli kommunikációval nincs gond. Az ő véleményét is kikéri rendeletmódosítással kapcsolatosan. De itt most a nyilvánosságra gondol, hogy minél több vélemény jelenjen meg. Ezek alapján tudna dolgozni és csatolni más csatornán is, hogy megkapják a véleményeket.

Dr. Berke Barna elmondta, hogy végig kell gondolni, hogy a nyilvánosság felé megjelenítés miként vagy hogyan valósuljon meg. Azt javasolta, hogy a fogyatékos szervezetek igényeit küldjék meg a Munkacsoport Titkársága részére. A jogszabály véleményezésekkel kapcsolatosan - pl. amikor összegző vélemények vannak és azok amikor publikálásra vagy kitételre kerülnek a honlapra - , célszerű megjeleníteni ennek a speciális személyi körnek a véleményét is ahol érintettek. De a legfontosabb a szervezetnek önkifejezési, véleményalkotási, vélemény beadási, vagy továbbítási lehetőségét segíteni, bevonva az Emberi Erőforrások Minisztériumát is.

Mikesy György véleménye szerint ez csak egy szelet a vélemények nyilvánításában. Amikor megszületik a törvény, vagy a rendelet, és annak az előzményéről, a tervezet fejleményéről is érdemes véleményt nyilvánítani. És ezzel a véleménynyilvánítással jobban tudják tudatosítani a fogyatékos személyeknél, hogy vannak ilyen rendeletek. A fogyatékos személyek alul informáltak.

Dr. Berke Barna egyetért azzal, hogy ezekben a kérdésekben segíteni kell a fogyatékkal élő embereket a kormánynak is és az őket képviselő szervezeteknek is. Megkérdezte, hogy van-e valakinek ezzel kapcsolatosan hozzászólása, felvetése majd lezárta a napirendi pontot.

4. napirendi pont: Magyarország egyetemes időszakos felülvizsgálata (UPR)

Dr. Berke Barna a napirend kiegészítéseként rátért a Genf-ben lezajlott Emberi Jogi felülvizsgálati konferenciára és annak a magyar vonatkozására. Felkérte Tallódi Zoltán főosztályvezető-helyettest – aki jelen volt az ülésen –, hogy adjon összefoglalást a felülvizsgálatról.

Dr. Tallódi Zoltán elmondta, hogy ismerteti a felülvizsgálat jellegét, a folyamat menetét és néhány szót ejt a május 4-ei védésről. A UPR a tagállamok egyetemes időszakos felülvizsgálata. Valamennyi ENSZ tagállamnak ötévente számot kell adni az emberi jogi területen elért eredményeiről, szembe kell néznie a kritikákkal, beszámolót kell tennie az ENSZ fóruma előtt. Minden ENSZ tagállam öt évenként jelentést nyújt be az emberi jogi helyzetről, és ehhez kapcsolódóan az ország meghallgatására kerül sor, ahol az ENSZ

tagállamok kérdéseket tehetnek fel, ajánlásokat fogalmazhatnak meg a vizsgált tagállam számára, amelyben jogalkotási és egyéb intézkedések megtételére, végrehajtására hívhatják fel a tagállamot. Magyarország esetében ez a második felülvizsgálat volt. Legutóbb 5 évvel ezelőtt 2011 májusában került sor az UPR-ra. Érdekessége volt az elsőnek, hogy egy teljes körű, mindenre kiterjedő, átfogó képet kellett adni a delegációnak az emberi jogok helyzetről, így az ajánlások is általános jellegűek és mindenre kiterjedők voltak. Azt ígérte a magyar delegáció, hogy egy félidős jelentésben beszámol a 2011-es UPR meghallgatás kapcsán megfogalmazott ajánlások végrehajtásáról. A félidős jelentést 2014-ben tette a magyar állam arról, hogy az első körben tett ajánlásokat hogyan hajtja végre. A második jelentés egy szűkebb tárgykört ölelt fel. A kiindulópontja az első körben tett ajánlások végrehajtása volt, és ehhez kapcsolódtak a magyar jelentés megállapításai is. Egy 3,5 órás meghallgatás társult ehhez május 4-én, ahol egy nagy delegáció jelent meg az ENSZ tagállamai és a UPR bizottsága előtt. Itt a tagállamok genfi állandó képviselőinek munkatársai voltak jelen, és tették fel a kérdéseket, ajánlásokat. Civil meghallgatásokra került sor korábban (társadalmi szervezetek, civil szervezetek adnak beszámolót a vizsgált ország helyzetéről), hogy az állandó képviselők felkészültek legyenek. A 3,5 óra úgy tevődik össze, hogy 70 perce van minden államnak a hozzászólásra, az időtartam további része a kérdésekből, és az ajánlások megfogalmazásából áll. A mostani delegációt Dr. Trócsányi László igazságügyi miniszter úr vezette, a delegáció tagjai az EMMI, BM, KKM és az IM munkatársai voltak. A 25 perces bevezető beszédében Miniszter Úr ismertette az elmúlt 5 év legfontosabb emberi jogokkal kapcsolatos történéseit. Kiemelten beszélt az Alaptörvényről, az ombudsmani rendszer átalakításáról, az Emberi Jogi Munkacsoport létrehozásáról és működéséről, de a jogrendszert érintő legfontosabb eseményekről és módosulásokról is. Beszélt a rasszizmus elleni küzdelemben tett kormányzati intézkedésekről, kitért a romák felzárkóztatásával kapcsolatos kérdésre, és a kapcsolaton belüli erőszakkal összefüggésben tett jogalkotási intézkedésekre is, illetve a migrációval kapcsolatos fejleményekre, és az ezzel kapcsolatosan tett intézkedésekre. Ezután a tagállamok 1 perc 10 másodperces időkeretben ajánlásokat fogalmaztak meg. A tagállam képviselője, Trócsányi László miniszter és Pröhle Gergely helyettes államtitkár 3 alkalommal kapott lehetőséget a reagálásra. Csokorba gyűjtve próbáltak reagálni a felvetésekre. 86 tagállam összesen 221 ajánlást tett. Az első védés kapcsán 141 ajánlás volt. Sok ajánlás ismétli a másik tagállam által tett ajánlást, így a konkrét ajánlások száma kevesebb, mint 221. 4 fő területet érintően fogalmaztak meg ajánlásokat. Az egyik blokk a demokrácia kérdéskörével, a hatalmi ágak megoszlásának a kérdéskörével, kiemelten az igazságszolgáltatás függetlenségével kapcsolatban kialakult helyzettel, az Alkotmánybíróság átalakításával foglalkozik. Ezt a blokkot úgy lehetne összegezni, hogy a kormányzati illetve a hatalmi berendezkedéssel, a demokrácia kérdésével kapcsolatos ajánlások. A második blokk a menedékkérők helyzetével összefüggésben megfogalmazott ajánlásokat tartalmazza, amelyek a menedékkérők sérülékeny helyzetének fokozottabb figyelembe vételére irányultak, illetve az elhelyezési körülmények javítását célozták. A harmadik blokk a civil szervezetek függetlenségével összefüggésben illetve a civil szervezeteknek az állammal való együttműködésével kapcsolatban fogalmazott meg ajánlásokat. Negyedik blokként lehet megemlíteni külön kategóriaként a roma integrációval kapcsolatos kérdéseket.

A véleménynyilvánítással kapcsolatos ajánlásokat 3 fő csoportba lehet sorolni:

- Gyűlöletbeszéd, gyűlölet bűncselekménnyel kapcsolatos ajánlások, amelyek arra irányulnak, hogy az állam növelje erőfeszítéseit az ilyen típusú cselekményekkel szembeni küzdelemben, az ezzel kapcsolatos intézkedések hatékonyságát javítsa.
- Az antiszemitizmus elleni küzdelemmel kapcsolatos erőfeszítéseinket látják, elfogadják és további erőfeszítések megtételét javasolják.
- A médiatörvénnyel kapcsolatosan tett ajánlások általános jelleggel kerültek megfogalmazásra, illetve a média pluralizmus erősítését, illetve a független média szereplők támogatásának a javítását célozták.

A UPR meghallgatás ügymenete a következő:

Írásban a 221 ajánlás véglegesítésre kerül sor, amelyeket megküldenek a vizsgált tagállamnak és a többi ENSZ tagállamnak is. Magyarországot arra szólítják fel, hogy 2016. szeptember 13-ig ezen ajánlások tekintetében adjon választ arra, hogy elfogadja, részben elfogadja, vagy elutasítja az ajánlásokat.

Dr. Tallódi Zoltán összefoglalva elmondta, hogy a meghallgatás viszonylag sikeres volt. Ajánlásokat fogalmaztak meg több az elmúlt időszak erőfeszítéseit alátámasztó, megerősítő észrevétellel (mint pl. az Alaptörvény megszületésének, AJBH létrehozásának, hazai kisebbségek védelmének dicsérete). A következő időszak arról fog szólni, hogy a 2016. szeptember 13-ai időpontig a 221 ajánlást áttekintse a kormány és döntsön azok elfogadhatóságáról.

Dr. Berke Barna megkérdezte, hogy ezzel kapcsolatosan van-e további kérdés, vagy értelmezési igény.

Ékes Ilona megkérdezte, lehet-e tudni, hogy mely civil szervezetektől kaptak észrevételeket, és kiket hallgattak meg?

Dr. Tallódi Zoltán elmondta, hogy a civil szervezetek meghallgatására a UPR előtti 1-2 hétben került sor. A legfontosabb civil szervezeteket próbálták meghívni (többnyire az ENSZ szempontjából kiemelteteket), mint pl. az Amnesty Internationalt, a Helsinki Bizottságot, a TASZ-t. Írásbeli beadványt elfogadtak bármely civil szervezettől, de az ENSZ által meghatározott körből állt össze a civil szervezetek listája.

Szalai Kálmán megkérdezte, hogy az antiszemitizmussal kapcsolatban hallgattak-e meg civil szervezetet, illetve melyek azok az ajánlások, amelyeket e témakörben megfogalmaztak?

Dr. Tallódi Zoltán elmondta, hogy amikor az adott tagállam, az ajánlását megfogalmazza, általában nem derül ki, hogy milyen forrásból meríti és az információk honnan származnak, miből építkezik.

Szalai Kálmán megkérdezte, hogy más ország is kapott ezzel kapcsolatosan ajánlásokat?

Dr. Tallódi Zoltán elmondta, hogy ezen a védésen csak Magyarország vett részt.

Dr. Berke Barna hozzátette, hogy ezeknek az ajánlásoknak egy része politikai természetű nyilatkozat is az ajánlattevő ország részéről, nem konkrét eseteket tartalmaznak, hanem olyan politikai természetű nyelvezetben fogalmazódnak meg (erősítse, továbbra is fokozott figyelmet tanúsítson, folytassa a további erőfeszítéseit) adott témakörökben az adott ország az emberi jogi érzékenység vagy jogérvényességi hatékonyság terén.

Mikesy György a média pluralizmussal kapcsolatosan megkérdezte, hogy ez a téma kihez tartozik, kinek a hatásköre és általánosan van-e megfogalmazva.

Dr. Tallódi Zoltán megválaszolta, hogy ez az ajánlás is általános jelleggel került megfogalmazásra. Az adott tagállamra bízta, hogy hol látja ezt a problémát megjeleníteni, és milyen intézkedéseket kíván tenni.

Dr. Berke Barna megköszönte a tájékoztatót és további kérdés, felvetés hiányában a napirendi pontot lezárta.

Dr. Berke Barna bejelentette, hogy az IM június 6-án nemzetközi konferenciát szervez az online gyűlöletbeszéd témakörében, ami kapcsolódik a munkacsoport profiljához. A munkacsoport tagjainak meghívó kerül kiküldésre majd. A konferencia a magyar igazságügyi miniszter és az izraeli igazságügyi miniszter előadásával kezdődik, melyet panelbeszélgetések követnek.

Dr. Berke Barna további hozzászólás hiányában berekesztette az ülést.

Hangfelvétel alapján készítette: Gacsó-Kovács Anna titkársági ügyintéző

Látta: Nagy Gabriella kabinetfőnök, Szabó-Princz Viktória szakreferens

Jóváhagyta: Dr. Berke Barna EU-s és nemzetközi igazságügyi együttműködésért felelős államtitkár